

WERKASALON SUKUTERVEISET

SUKUSEURAN JÄSENLEHTI 4

Vihanti, Huhtikuu 2001

SISÄLTÖÄ

Ajankohtaista 2

Sukukirjaa saa vielä

Viirejä ja pöytästandaareja

Verkasalon suku verkkoon

Sukukoruja

Sukuseuran uudet kujeet?

Seuran hallitus 3

Wihannin kouluista 4

Elma Kotila

Kirjan korjaussivut 6

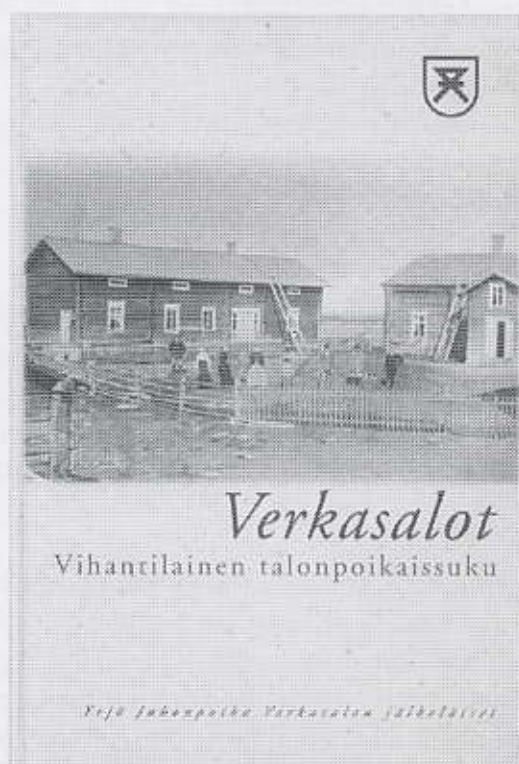
Sukuseura kirjantekijänä 12

Samuli Siponmaa

Sukuseuran töitä urakalla 15

Yrjö Juhonpoika Verkasalon

lasten asuinpaikkoja 16

Verkasalot

Vihantilainen talonpoikaissuku

Yrjö Juhonpoika Verkasalon jälkeläiset

Ajankohtaista

Sukukirjaa saa vielä, Ota yhteyttä Hallituksen jäsenistä Ilkka tai Pekka Verkasaloon. Myös **Elma Kotilalla** on kirjoja vielä myytävänä. Kirjan hinta on tänä vuonna 300,00 mk + postikulut (ensi vuoden hinta onkin sitten jo euroina). Elman löytää puhelimitse (08) 285153

Isännän viirejä ja pöytästandaareja on vielä seuralla varastossa. Viirin on 50 x 400cm kokoinen (8-9 metrin tankoon) ja maksaa 320,00mk. Standaarin hinta on 170,00 mk. Hintaan lisätään postituskulut. Tilaukset voi lähettää seuran sihteerille.

Samuli Siponmaa on vielä luvannut tulostaa **henkilöiden esipolvitauluja** niitä haluaville. Esipolvitaulun muodosta ja sukupolvien määrästä voi sopia Samulin kanssa. Samulin löytää puhelimitse numerosta (09) 3856513

Sukutiedosto pyritään pitämään ajan tasalla, mutta se vaatii jokaiselta hieman aktiivisuutta. Kirjassa olevien tietojen kerääminen on onnistunut Elma Kotilan sinnikkäällä työllä. Jotta tuollaista urakkaa ei tarvitsisi kenenkään tulevaisuudessa tehdä, voi jokainen seurata sukunsa tapahtumia lähiympäristössään, ja kertoa muutoksista seuran sihteerille. Kirjassa on eri syistä virheitä, jotka korjataan sukutiedostoon kunhan niistä saadaan tietoa. Muutokset ja korjaukset olisi hyvä saada kirjallisena (posti tai sähköposti), silloin paremmin vältetään kirjoitusvirheitä.

Sukutiedoston hoidon vastuita ollaan järjestämässä uudestaan, joten tietojen muutokset kerrotaan sihteerin kautta.

Jäsenmaksut tulevat maksuun, Tämän lehden mukana pitäisi olla valmis tilisiirto maksun maksamiseksi. Jäsenmaksun voi maksaa ilman tilisiirtoa: 50,00 markkaa Vihannin Osuuspankin tilille 551602-26098 ja viesti-osaan tiedoksi nimenne ja osoitteenne.

Verkasalon suku ilmestyy verkkoon ja tavoitteena on saada siitä yksi keskustelun ja tiedottamisen väline. Suvun internet-sivut on muutettavissa jäsenten toiveiden mukaisiksi kohtuullisen helposti, joten kaikenlaiset ehdotukset ja vinkit sivujen sisäl-

löstä ja rakenteesta ovat tervetulleita. Sivut löytyvät osoitteesta www.genealogia.fi/sukus/verkasalo. Tuolta genealogian sivuilta löytyy myös mielenkiintoista tietoa sukututkimuksesta, esimerkiksi Vihannin (ja muidenkin seurakuntien) vanhoja kirkonkirjoja.

Sukukirjassakin esiteltyä, **kuusikymmentäluvulla tehtyjä hopeisia suukoruja** ei tällä hetkellä ole saatavissa, mutta muutamista kyselyistä päätellen halukkaita ostajia olisi. Korujen hinnat riippuvat teetettävästä määrästä ja niiden summittaiset hinta-arviot pienellä tilausmäärällä (alle 10 kpl) ovat:

Naisten koru	250,00 – 300,00 mk
Kalvosinnapit	150,00 – 250,00 mk
Rintaneula (Pinssi)	50,00 – 100,00 mk
Solmionpidin	200,00 – 300,00 mk

Hinnat halpenevat noin 40%, jos tilausmäärä ylittää 50 kappaletta.

Pyydämme kertomaan, mitä koruja olisitte halukkaita noilla hinnoilla hankkimaan. Seuran sihteeri Marjatta Verkasalo kerää tiedot halukkaista korujen ostajista. Tämä kysely ei vielä ole edes ennakkotilaus, halukkaisiin otetaan yhteyttä sitten kun asia etenee tilauksiin asti ja hinta tiedetään tarkemmin. (kuva tässä lehdessä sivulla 10)

Sukuseuran kaipaamia asioita:

- Muutokset suvussa sukutiedostoon päivitettäviksi – tiedot sihteerille
- Sukukoruja haluavat sukulaiset – tiedot sihteerille
- Ideoita seuran toiminnan kehittämiseksi – keskusteluyhteyksiä hallituksen jäseniin.

Sukuseuran uudet kujeet?

Viime kesän sukujuhlilla seuramme saavutti alkuperäistensä odotetuimman tavoitteen: Verkasalon talonpoikaissuvun vaiheet julkaistiin kirjana. Teosta myytiin sukujuhlilla ja ennakkotilauksina heti liki 300 kappaletta, ja myynti on jatkunut tasaisesti. Vielä kerran haluamme kiittää kirjatoimikuntaa ja heidän avustajiaan tehdystä työstä. Kirjatoimikunnan moderaattori, Siponmaan Samuli ansaitsee erityiset kiitokset tekemästään suuresta urakasta ja siitä sitkeydestä, jolla hän tehtävänsä vei komeaan päätökseen.

Sukuseuran hallituksessa vaihtui kolme jäsentä kesän sukukokouksessa. Seuran puheenjohtaja Samuli Siponmaa, rahastonhoitaja Elma Kotila sekä Leena Kuorilehto halusivat siirtyä seuran rivijäseniksi. Onneksi heitä on lupa käyttää taustatukena ja neuvojina seuran toiminnassa. Samuli ja Elma ovat olleet hallituksen jäseniä koko seuran yhdeksän vuoden olemassa olon ajan. Molemmat lupautuivat kertomaan oman näkemyksensä näistä yhdeksästä vuodesta. Eiköhän koiteta kaikki yhdessä hoitaa heidänkin tärkeiksi näkemiään asioita: yhteydenpitoa seuran jäsenten kesken sekä suvun tietojen keräämistä.

Seuran hallitus

Puheenjohtaja

Pekka Verkasalo (09) 2753 919
Haukantie 38 050 555 3295
04320 Tuusula
mampu.verkasalo@kolumbus.fi

Rahaston Hoitaja

Anja Kotila (08) 283 316
Kotilantie 6
86400 Vihanti

Aino Kumpula (08) 283 318
Honkamaantie 26 040 729 0545
86400 Vihanti

Sihteeri

Marjatta Verkasalo (08) 284 888
Verkasalontie 11
86360 Ilveskorpi

Oma kauteni puheenjohtajana alkoi viime kesän sukukokouksessa. Kokemukseni Sukuseuran toiminnasta supistuu sukupäivillä käynteihin sekä kirjatoimikunnan jäsenyyteen. Seuran hallituksen työskentelystä minulla ei silloin ollut minkäänlaista mieltä. Onhan tämä uuden homman opiskelua, mutta onneksi hallituksessa on tietoa valmiina ja taustalta löytyy tukea ja neuvoja tehtävien suorittamiseksi.

Seuran yksi rajapyykki on siis saavutettu. Seuraava ei näy, mutta suunta tiedetään. Suvusta saatavaa tietoa päivitetään olemassa olevaan suvun tietokantaa sitä mukaa kun uutta tietoa saadaan. Uutena elementtinä seuran toimintaan on tulossa internet-sivut, jotka löytyvät osoitteesta www.genealogia.fi/sukus/verkasalot. Nuo sivut eivät kuitenkaan korvaa tätä lehteä, mutta ovat varmaankin yksi tapa pitää yhteyttä seuran jäseniin ja sukulaisiin.

Tässä lehdessä on viime kesänä valitun hallituksen jäsenten yhteystiedot. Heidän kanssaan voi keskustella ja heille voi esittää toiveita seuran toiminnasta. Odotamme yhteydenottoja.

Pekka Verkasalo

Varapuheenjohtaja

Ilkka Verkasalo (08) 284 745
Verkaperäntie 195 040 581 7912
86360 Ilveskorpi
ilkka.verkasalo@reppu.net

Pauli Klemetti (08) 285 158
Vanhatie 72 A 050 352 0625
86460 Alppa

Marja Lahti (08) 284 742
Lehtolantie 70
86360 Ilveskorpi

Erkki Romppainen (08) 719 1742
Korpisuontie 16
89600 Ämmänsaari
erkki.romppainen@suomussalmi.fi

Elma Kotila

Wihannin kouluista

KIRKONKYLÄN KOULU

"Laillisessa ajassa kuulutetussa auksuunissa (huutokaupassa) tarjottiin 25 päivänä huhtikuuta 1893, vähimmän vaativalle, Wihannin kansakouluhuoneen ja yhden opettajan huoneen salvaamisen ja välikaton panon. Työ on tehtävä kelvollista ja warattava kahdella päällä, sekä waraus vähintään kolmelle tuumalla. Reikiä tulee kymmenen ja reikäin sivut vaarnalla ja hollarilla. Rästinten vuoraus seuraa myös tätä salvun kontrahtia. Niskain ja paruin väliä 1. metri ja välikattoon piitta."

Tuloksena oli, että vähimmän tarjouksen teki työmies Juho Aali 275 mk. Näin alkoi Wihannin ensimmäisen kunnallisen kansakoulun rakentaminen. Tähän asti koulu oli toiminut muissa tiloissa. Töitä valvomaan asetettiin toimikunta, jonka tehtävänä oli "valvoa että kaikki tulee hyvästi tehtyä ja hankkii kunnan kustannuksella kaiken nimellisen aineen. Ovet ja ikkunat tilataan Oulun nikkari verstaalta, jos saadaan sopuhintaan."

Toimikunnalle luvattiin heidän vaatima palkka, mutta edellytettiin että työt tulevat tämän kesän ja talven aikaan hyvästi tehdyiksi.

Koulu valmistui ripeästi. Syksyllä 1895 siellä voitiin alkaa koulunpito uusissa huoneissa. Ulkopuolelta se oli vielä keskeneräinen, sillä seuraavana vuonna laitettiin ulkovuori, mutta sitä ennen riivattiin raot sammalella.

LISÄÄ KOULUJA

Kunnallislautakunnan kokouksessa Lukkarin Puustellissa 1.2.1898 kokoontui suuri joukko pitäjän isäntiä ja siellä keskusteltiin lautakunnan ehdotuksesta kuulutuksen mukaan, haluavatko kuntalaiset perustaa vielä kirkonkylän koulun lisäksi koulut Alpuaan ja Korvenkylään (Ilveskorpi), että "kaikkien nuorten tulisi käydä kansakoulussa oppimassa ne suuresti tarpeelliset tieteet ja taiteet, joita siellä opetetaan." Asia kyllä hyvin ymmärrettiin, mutta huolena oli se miten kaikki rakentamiset rahoitetaan, sillä oli myös rakennettava lain määräämät kirkkoherran puustellit seurakuntaamme ja Saloiisiin, niin maksut

voivat nousta niin suuriksi, että se voi viedä perikatoon. Mutta asiastahan keskusteltiin. Viimein tuli päätökseksi, että perustetaan nämä kaksi "ylhäisenpää kansakoulua" jos valtiolta saadaan avustusta 2000 markkaa kummallekin koululle sekä rakennuspuita lähimmästä kruunun metsästä, joita päätettiin alamaisesti anoa, ja joka toimi uskottiin kunnallislautakunnan tehtäväksi.

PÄÄTÖS KOULUPIIREISTÄ

Asia lähti etenemään siten, että 4.4.1899 oli kokous Wihannin kansakoululla, jonne oli tullut myös kansakoulujen tarkastaja filosofian maisteri J. Högman. Ensiksi otettiin käsittelyyn kylien sijainti ja kouluikäisten lasten lukumäärä. Asiaa harkittuaan tultiin siihen tulokseen, että kunta jaetaan neljään koulupiiriin: Kirkonkylän, Alpuan, Korvenkylän ja Lumimetsän piireihin.

Herra Kuvernööri oikeuden päätöksellä antoi tälle hyväksynnän 7.10.1899.

Asia päätettiin silloin näin, mutta siitä jäi kaivelemaan erimielisyyden siemen ja täytyi taas järjestää kokous. Se kuulutettiin sitten viimeisenpäälle virallisesti: kahtena sunnuntaina kirkossa ja lisäksi oli lukkarin asunnon oveen naulattuna ilmoitus. Aluksi luettiin Herra Kuvernöörin päätös ja hyväksyminen näistä koulupiireistä. "Mutta koska sanotussa Kuvernöörin päätöksessä määrätään kuntakokous uudelleen laillisessa järjestyksessä käytettäväksi. Tämän lauseen johdosta tutkittua selkeni asia varmaksi ja oikeaksi, jota nöyrimmästi suurin osa kokouksessa anomaan ryhtyi, että Alpuaan kylälle ynnä Lumimetsän kanssa, yksi kansakoulupaikka määrättäisiin Maaralan talon tykö, josta ei tule 5 kilometriä pitemmästi kuin tuiki harvoista ja vähälukuisista taloista, sillä lisäyksellä että opettajavoimia ja kouluhuoneita rakennetaan tarpeen mukaan."

Näin ne isännät päättivät. Tässä Maaralan tykönä on kaksi taloa ja muutamia mökkejä. Lumimetsästä siihen tulee noin 4-5 kilometriä ja samoin Alpuaasta. Mutta siinä viiden kilometrin virallisessa koulumatkassa olisi pysytty, vaikka se olisi sitten melkein kaikilla. Kouluja tarvitsi rakentaa kuitenkin

kin vain yksi, sehän tässä oli kaiken takana. Asia meni äänestykseen. Vaihtoehtoina oli tämä yksi koulu tai oma koulu Alpuaan ja Lumimetsään. Ääniään laskettiin äyrien mukaan: ison talon isännillä oli suurempi äänivalta kuin mökin miehellä. Maaralan koulu sai 178 ääntä ja sitä vastaan oli 105 ääntä. Sen tähden päätettiin tehdä ”nöyryin anomus Herra Kuvernöörille oikeuden tehdä yksi koulu Maaralan talon tykö.”

Ja niin lähti anomus liikkeelle.

LUMIMETSÄN KOULU

Lumimetsäset nousivat kuitenkin kapinaan ja lähetettiin Pyöriäsaari valittamaan asiasta ja perustelu oli että Lumimetsään tulisi 89 oppilasta, mikä riitti omaan kouluun.

Kansakoulujen Herra Tarkastaja vastusti ehdottomasti tätä Maaralan koulupiiriä. Sinne olisi tullut 192 oppilasta, joka on ehdottomasti liian suuri määrä. Näin asia ratkesi lasten kannalta onnellisesti. Aikaa tässä oli kulunut niin paljon, että päätös tästä tuli vasta 17.3.1901.

Näin Lumimetsäänkin tuli oma koulu. Koulun paikka tuli Antti Lumiahon maalle. Valtiolta anottiin 8000 markan kuoletuslaina ja päätettiin, että heti lainan saatua ruvetaan rakentamaan, ehkä jo syksyllä 1901.

KORVENKYLÄ

Mutta mitä teki Korvenkylä. Herman Harmaala myi koulun paikaksi omistamaltaan Harmaalan kujan mutkapellolta Erkkilän kujan suun kohdalta 5 markan lunastusta vastaan kapanalalta niin paljon kuin halutaan. Kruunun metsistä saatiin hakata puita, joiden veistäminen hirreksi myytiin huutokaupalla vähimmin tarjoavalle. Hirret veistettiin metsässä ja jätettiin sinne kuivumaan.

Korvenkylän koululaisia.

Näin vältettiin turha kuorma.

Kylälaisten päätöksessä puhutaan Harmaalan maasta. Koulu on kuitenkin rakennettu Erkkilän maalle.

Päätös oli: ”Kaikki rakennusvärrit hankitaan sieltä mistä niitä halvimalla saa.” Toukokuussa 1900 oli tehty anomus valtiolta 5000 markan lainasta koulua varten. Koulun rakentamisesta teki halvimman tarjouksen Maunu Kemelli Nivalasta. Rakennus nousi kovaa vauhtia. Sen oli määrä olla siinä määrin valmis 1.9.1901, että voidaan aloittaa koulunpito. Opettajaksi valittiin naisopettaja. Valtiolta tulevan palkan lisäksi kunta maksoi 150 markkaa vuodessa rahapalkkaa ja lisäksi 5 hehtolitraa rukiita, saman verran ohraa sekä oppilaiden sisäänkirjotusrahoista puolet. Vapaa asunto ja lämpö luonnollisesti oli palkkaetuna ja kapanala perunamaata.

ALPUA JÄI JÄLKEEN

Mutta entä Alpua. Koulupaikka oli valittu Häkkilän omistamalle Heikkarin kankaalle, mutta kunnalta olivat tässä vaiheessa loppuneet rahat ja koulua pidettiin vielä vuosia vuokrahuoneessa. Seikkailu Maaralan kanssa päättyi näin karvaaseen tappioon. Alpualaiset saivat oman koulutalonsa vasta vuonna 1911.

Sukuseura kirjantekijänä

Lupauduin kertomaan tässä lehdessä nyt jo tutuksi tulleen sukukirjamme tekovaiheista. Kirjan esipuheessa kerrotaan kirjasta sinänsä ja Irja Erkkilän kirjoitus kirjan sivuilla 133-151 kertoo oleellisen sukuseuran alkutaipaleelta. Ei niistä sen enempää. Tarkoitukseni on kertoa sukuseurasta ja -kirjasta aivan omia muistikuviani ja aivan omasta näkökulmastani.

Sukuseura

En tunnistanut kesällä 1991 itseäni mitenkään erityisesti verkasalolaiseksi, kun Elias V pyysi minua juontamaan ensimmäistä sukujuhlaa. Tiesin sukulaisuuteni, mutta en noteerannut sitä sen kummemmin. Tiesin silloin niin kuin nytkin, että kuulun samalla geeniosuudella moneen muuhunkin sukuun. Suhtauduin vähän ihmetellen ja naureskellen vaimoni kiinnostukseen omista sukujuuristaan.

Ensimmäisessä sukujuhlassa oli noin 200 sukulaista, joista kukaan ei tuntenut kaikkia läsnäolijoita. Juhlassa oli tunnelmaa, kokous päätti perustaa sukuseuran ja mallisäännötkin hyväksyttiin. Hallitukseen löytyi aluksi helposti asiasta jo aikaisemmin kiinnostuneita, mutta sitten minutkin valittiin ilmeisesti siitä syystä, että olin ollut äänessä koko päivän. Ennen tuon 29.6.1991 päivän iltaa huomasin olevani sukuseuran puheenjohtaja. Kun Elias valittiin seuran sihteeriksi, en hätäntynyt, vaan arvelin, että tämä on sellainen tavallinen yhdistys, jossa sihteeri tekee kaiken työn. Niin olikin ja niin kävikin. Elias puursi yli kaikkien odotuksieni. Hänellä oli vanhaa perua myös atk-muotoinen tiedosto, johon hän oli tutkimalla kerännyt noin 1500 henkilön tiedot. Tulkoon tässä sanotuksi sekin, ettei useiden tuhansien ihmisten henkilötietojen järjestäminen sellaiseen järjestykseen, missä niitä kirjoissa nykyisin esitetään, olisi mahdollista ilman atk:n apua.

Tieto suvusta lisääntyy

Sitä meidän atk-tiedostoa alettiin yhteisvoimin kartuttaa, sukuhaaroihin valittiin tietojen kerääjiä jne. Samoihin aikoihin tilattiin Markku Kuorilehdolta tutkimus Verkasalojen tulemisesta Vihantiin ja asettumisestaan sinne.

Kun oli päädytty ottamaan suvun kantaisäksi 1803 syntynyt Yrjö Juhonpoika, päätettiin etsiä kaikki hänen jälkeläisensä. Edes kaikkia Yrjö Juhonpo-

jan lapsia, joille oli syntynyt jälkeläisiä, ei tuolloin tunnettu. Pyrittiin kuitenkin etsimään jokaisen lapsen jälkeläisistä yhdyshenkilö, joka keräisi koko oman sukuhaaran henkilöt tiedostoon. Asia ei ollut aivan helppo, mutta onneksi Elma Kotila, joka oli selvittänyt ensin Liisan sukuhaaran (puolisoineen ja puolisoitten vanhempineen yli 2400 henkilöä), etsi tai kokosi osin suuritöisesti vielä useiden tuhansien ihmisten tiedot muista sukuhaaroista. Alunalkaen puhuttiin, että pidämme jonkinlaisena rajana kirjaan otettavissa teksteissä sitä, ettemme kirjoita artikkeleita eikä matrikelinomaisia tietoja nyt elävistä vaikuttajista. Tiedoston sisälle tietysti talletimme paljonkin, mutta jätimme ne julkaisematta. Sillä periaatteella oli omat perusteensa: emme olisi saaneet sukuhaarojen nykyisten vaikuttajien kuvaamiseen mitään tasapuolisuutta. Keräsimme tietoja vanhoista asioista, hankimme jälkeläistietoja ja Kuorilehto tutki toisaalla vanhoja asiakirjoja. Kirjan ilmestymisen aikoihin minua harmitti, etten voinut omien periaatteittemme takia tehdä Elmasta sellaista kehujuttua, minkä hän olisi ansainnut. Tiedoston myöhempanä ylläpitäjänä tiedän, että hänen tiedoston keräämiseen käyttämänsä tuntimäärä on nelinumeroinen luku.

Uusi työnjako

Elias halusi yhden kolmivuotiskautensa jälkeen antaa sihteerin tehtävät pois ja keskittyä tiedostoon. Hän jäi seuran hallitukseen Eliaksen sihteeriksi päättyi siis vuoden 1994 kokouksessa ja tiedoston hoidosta hän luopui kesällä 1996. Pärjältiin kuitenkin jotenkin ja asioita hoideltiin. Minulle oli langennut kuva-arkiston tekeminen, joten mieluilin kuva-arkiston työläyden takia lopettaa puheenjohtajuuteni yhteen kauteen ja keskittyä vain kuva-arkiston kartuttamiseen. Puhuttiin jo kirjastakin, ja tiedosto oli karttunut noin neljään tuhanteen henkilöön. Kuvia oli tuolloin, vuonna 1996, toista sataa uudeleen kuvattuina ja arkistoituina. Nyt kuvia on yli kolme sataa ja kirjassa on niistä noin puolet. Saimme Eliakselta vuoden 1996 loppupuolella hänen tallettamansa tiedot paperilla perhetauluiksi tulostettuina. Tiedot siis säilyivät, vaikka tiedoston hoitajaa ei enää ollutkaan.

Kellumiseni pelkästään reprokuvaajana ja puheenjohtajana loppui siihen. Keräsin jostain energi-

aa itseeni, hankin sukutiedoston tekemiseen soveltuvaan ohjelman tietokoneeseeni ja rupesin opettelemaan sukutiedoston tekemistä. Opin vähitellen minikä mitäkin ja siinä yhteydessä muun ohessa senkin, että tällaisten tietokantaohjelmien parhaan hyödyn saa olemalla hyvin tarkka ja johdonmukainen. Omatekoisia virheitä ei tietysti suurikaan tarkkuus voi estää ja odotinkin, että kirjan ilmestymisen jälkeen postilaatikkoni tulvii virheilmoituksia. Virheitä löytyikin (odottamaani vähemmän), mutta uskon, että enin osa lukijoiden löytämistä virheistä tai puutteista ei ole tullut vielä tietooni!

Tiedosto kunnossa

Tallensin ensin siis ne neljä tuhatta ja sitten Elman ja osin muidenkin keräämät kolmisen tuhatta henkilötietoa (nyt 7415 henkilöä tietoineen). Muitakin tietoja oli paperilla ja henkilötietoihin yhdistettyinä tiedostossa. Sitten rupesi kauimmaksi lähtösijoiltaan menneen Kustaavan sukuhaarasta löytymään innokasta väkeä, joka oli selvästi innostunut antamaan apuaan ja kuviaan. Melkoinen osa siitä materiaalista on nyt sukukirjassa. Paavolan Heilaloistakin päästiin kirjoittamaan jotain. Tietoa etsittiin ja saatiin erilaisista lähteistä ja monenlaisilta sukulaisilta. Vuoden 1996 loppupuolella perustettiin kirjatoimikunta ja Kuorilehdolta oli tuolloin jo alustavasti saatu lupaus ulottaa tutkimuksensa 1800-luvulla eläneeseen Yrjö Juhonpoikaan ja hänen lapsiinsa.

Kirjatoimikunta

Seuran hallitus valitsi kirjatoimikuntaan lähellä toisiaan asuvia ihmisiä (Irja Erkkilä, Kaisu Mikkelä, Markku Verkasalo ja Pekka Verkasalo). Kaisu Klemetti oli lupautunut suunnittelemaan kirjan ulkoasun ja minun tehtäväkseni tuli toimia yhdyshenkilönä hallituksen ja toimikunnan välillä. Pian toiminnan alussa huomasin kuitenkin, että tehtäväkseni olikin tullut projektinvetäjän homma. Joskus tuntui melko yksinäiseltä, kun toimikunnan jokaisella jäsenellä oli työtehtävänsä ja muut kiireensä.

Kokoonnuimme säännöllisesti ja pidimme viikonloppuleirinkin, suunnittelimme kirjan rungon, aikataulutimme tehtävät ja jaoimme töitä. Suurin kokemani hankaluus oli siinä, ettei meillä ollut varaa kustantaa palkattua väkeä. Kun ei ollut orjia, eikä minusta ollut vapaaehtoisen työvoiman piiskuriksi, pelkäsin koko ajan, ettemme pysy asettamissamme aikatauluissa. Tutkijallakin oli vaikeuksia oman ai-

kansa kanssa. Lopulta keväällä 2000 kaikki rupesivat tositoimiin. Irja taisi tehdä kuukausikaupalla täysää työpäiviä. Kirjan sisältöä tutkiessanne huomaatte muiden toimikuntalaisten työn jäljet.

Koko kirjatoimikunta toimi sitten loppujen lopuksi hyvin kiinteästi ja toisiinsa nojaten. Irja teki vielä suuren ja tarkan työn oikoluvun kanssa. Ilman hänen ammattitaitoista otettaan me olisimme joutuneet suuriin hankaluuksiin. Kiitos kauniista ulkoasusta kuuluu Kaisu Klemetille. Kuvaavaa työn intensiiviselle loppusuoralle on sekin, että viikkoa ennen kirjan ilmestymistä ollessani kaupassa kännykkäni soi: kirjapaino kysyi, että mikä kuva tulee esilehteen. Vastasin, ettei siihen tule mitään kuvaa vaan se puhdas sininen, minkä Kaisu Klemetti on määritellyt.

KOKEMUKSEN RINTAÄÄNELLÄ

Omaan takkiini tarttunutta

Mitä tästä jäi kirjan ohella käteen? Mitä sanoisin niille, jotka suunnittelevat vastaavanlaista kirjaa.

Itselleni suurin anti taisi olla se, että näin selkeästi kuinka ankaraa elämä oli 1800-luvulla ja pitkään vielä seuraavallakin vuosisadalla. Järkyttävän erilaisiksi osoittautuivat silloiset elämisen ehdot nykysuomalaiseen elämään verrattuna. Yksi esimerkki: Kustaava Verkasalo muutti perheineen 27.9.1872, siis syksyllä kärrykelien aikaan, Vihannin Ilveskorven Aholasta, joka on oma lapsuudenkotini, Joroisten kunnan Ruokojärven kylään taloon numero 3. Silloin ei nostettu tavaroita autoon ja hurautettu Savon läpi päivässä uuteen kotiin. Kuinka monta päivää lie muuttomatka hevospelissä kestänyt, ei tiedetä, mutta se tiedetään, että tasan kuukausi tuon muuton jälkeen Kustaava synnytti lidan, nuorimmaksi jääneen lapsensa.

Ammattilainen asialle

Sukukirjaa suunnittelevien neuvoisin antamaan muistitietojen ulottumattomissa olevat asiat ammatitutkijan työksi. Meidän kirjassamme Kuorilehdon tutkimus on painavinta tietoinesta. Opin selkeästi sen, että kirjassa esitettävät tapahtumat ja laajemat henkilökuvaukset olisi hyvä esittää aikakautensa historiallista taustaa vasten. Ainakin minulta puuttui selvä tieto ja taju aikakausien erilaisuuksista. Opittu ja kouluissa opetettu historiatieto eli sitä

'kirjaelämänsä' aivoissani omassa lokerossaan, eikä sillä ollut yhteyttä niihin sukulaisiin, joita meidän piti esitellä sukukirjamme lukijoille Nyt näin jälkeen päin olen ajatellut, että monissa kirjamme jutuissa olisi oman aikakautensa tausta voinut olla selvemmin esillä. Jopa ammattitutkijalle olisin nykyisen tietämykseni valossa valmis esittämään lisätäväksi tutkimustekstin oheen aikakauden yleistä historiaa esittävää ainesta enemmän, kuin mitä sitä on meidän kirjassamme.

Kirjassamme on silti mielestäni kaksi hyvää esimerkkiä tällaisista taustoja sisältävästä tavasta esittää vanhoja asioita. Ensimmäinen on heti kirjan alussa oleva Verkasalot aikajanalla ja toinen on sivulta 215 alkava kertomus Anna Verkasalosta.

Vapaaehtoiset voimavarat

Jos sukukirjaa tehdään vapaaehtoisin voimin ja takana on vähävarainen yhdistys, käy melko varmasti samoin kuin meidän kävi: löytyy vain pieni joukko tekijöitä, joille tulee kiire. Toisaalta näyttää myös siltä, että rahankin kanssa tehdyissä projekteissa töiden kasautumista aikataulun loppupuolelle tapahtuu, ja joku vastuuhenkilö repii hiuksiaan ja soittelee äkäisiä puheluita.

Sukuseuran perustamisesta kirjan ilmestymiseen kului jokseenkin tasan yhdeksän vuotta. Se on lyhyt aika, eikä olisi kenenkään ollut mahdollista yksin tehdä tuollaista urakkaa noin lyhyessä ajassa. Monien ihmisten vapaa-aika on kirjamme tekemiseen kulunut.

En ole enää missään sellaisessa asemassa, että voisin virallisesti kiittää kaikkia hankkeessa mukana olleita. Kiitän siis epävirallisesti!

Kuka minä olen?

Eräs sukututkimuksen ja tällaisen kirjankin aikaansaamisen idea on siinä, että kerätään yhteen tiedot sukulaisista ja löydetään konkreettinenkin yhteys heihin. Minulle kertyi tästä suvusta paljon tietoa, ennalta tutut sukulaiset palasivat elämäni, lukuista joukko tuntemattomia sukulaisiani tuli tutuikseni ja yksi linkki vihantilaisiin sukuihin taisi tulla melko tarkkaan peratuksi. Palasin hyvin voimakkaasti juurilleni ja tiedän entistä paremmin, kuka minä olen. Toivon, että kirjamme lukija voisi edes jossain määrin tuntea samaa, sillä yhteiskunnassamme ja elämässämme on nykyisin monia piirteitä, jotka ovat omiaan vieraannuttamaan meitä sukuyhteisöistämme.

Mistä lähtökohta?

Julkaisemamme kirjan tapaisen sukukirjan idea on aina se, että lähdetään jostain lähtöhenkilöstä nykyhetkeen päin. Lähtöhenkilö, kantaisä tai -äiti kannattaa valita tällaiseen kaikki jälkeläiset kattavaan sukujulkaisuun sellaiselta etäisyydeltä, ettei jälkeläisten etsintä muodostu liian kovaksi urakaksi. Me lähdimme 1803 syntyneestä Yrjö Juhonpojasta, jolle löytyi kirjamme ilmestymiseen mennessä 4328 jälkeläistä.

Jos todella haluaa tietää 'kuka minä olen', pitää etsiä esivanhempinsa päin. Kirjastamme pääsee moni alkuun. Emme julkaisseet kaikkia esipolvitietoja, mitä meillä on tiedostossamme. Vain kaksi sukupolvea ennen Yrjö Juhonpoikaa on luotettavasti tutkittu, mutta eräistä sukuhaaroista on hyvinkin oikeaa tietoa jopa kauemmas kuin 1600-luvulle. Ne tiedot voi kuka tahansa saada käyttöönsä tai niitä voidaan esittää suvun yhteisissä tilaisuuksissa. Tiedostoa voisi kartuttaa sinnekin päin, mutta kun jokaisella julkaisemallamme lapsikatraalla juuret jakaantuvat kahtaalle, on mahdottomuus esittää kirjan muodossa suurelle joukolle kaikkia omia esipolviaan.

Lopuksi

Sattuipa tässä äskettäin, että Elma Kotila, pitkäaikainen yhteistyökumppanini, soitteli jotain tiedostasialia ja totesimme olevamme sukulaisia myös Paakkuloiden (tai Paakkoloiden) kautta. Kun tämä urakkamme Verkasalon Sukuseuran kanssa on nyt hellittänyt, Elma ehdotti, että perustaisimme Paakkuloiden sukuseuran ja tekisimme kirjan. Markku Kuorilehtokin on sitä kautta sukua, niin että ammattitutkijakin olisi omasta takaa. Leikkipuheeksi sen molemmat noteerasimme. Huomasin kuitenkin puhuvani hänelle myös Haapamaista, joita isoäitini oli ja jolla taasen epäilen olleen sukuyhteyttä sukulaisiini, Tiluksiin, joista yksi tuli Haapamaalle vävyksi vuonna 1768.

Tärkeintä olisi tällä hetkellä, että tämän Verkasalon suvun muuttuvat, nykyiset perhe- ja henkilötiedot tulisivat tiedoston hoitajan ulottuville ja kirjatuiksi.

Kuka tahansa tästä muistelustani arvaa sen, etten enää naureskele vaimoni sukututkimukselle. Toivotan Sukuseuralle menestystä ja innostusta työn jatkamiseen! Enin osa vanhoistakin ja jo hallussamme olevista asioista jäi julkaisematta. Huutomerkin lisään tai kaksi !!

Elma Kotila

Sukuseuran töitä urakalla

Kun talvella 1991 koontui viiden hengen ryhmä verkkasaloja ensimmäistä kertaa Hietalan kanttiin kokoukseen, oli lähtökohtana Elias Verkasalon idea: järjestetäänkö suukokous ensi kesänä. Ja kun kaikki tuntui asian hyväksyvän, niin monen tunnin keskustelun jälkeen lopputuloksena oli päätös pitää suukokous juhannuksen jälkeisenä lauantaina ja sunnuntaina. Jo alusta asti oli ajatus että perustetaan sukuseura, mutta se että sukutiedot tulevat kirjaksi, tuli puheeksi vasta vuosia myöhemmin. Ensimmäiset vuodet kohdallani oli paremmin sellaista hiljaiseloa. Sitten kun aloin kerätä Liisan sukuhaaran tietoja, tuli siitä pitempiaikainen projekti. Tein sitä useamman vuoden aikana, sillä joskus olin niin väsynyt koko hommaan että pidin pitkiäkin pauseja. Mutta oli siinä ilon aiheitaikin, sain niin innostuneita auttajia jotka selvittivät lähipiirinsä tietoja ja antoivat osoitteita.

Tietoja kerätessä huomasin heti alussa, että kirjeellä tämä ei toimi. Vastauksia ei joko tullut, tai ne viipyivät pitkään. Siis puhelimella. Kun kello tuli 17, niin aloin soitella. Tämä aika kahdestakin syystä: ihmisiä sai silloin paremmin kiinni ja ennen kaikkea halvemman hinnan takia. Kaikki televisiosarjat jäi katsomatta. Ei ole tietoa mitä tapahtui kotikadulla ja olihan siellä jokin sairaalajuttukin. Häiritsin tietenkin toisten katsomista, mutta vain yhtä kerrallaan.

Tietojahan pitäisi päivittää jatkuvasti tulevia täydennyskirjoja varten. Minusta olisi suotavaa, että jokainen pitäisi kirjaa suvussa tapahtuneista muu-

toksista: syntyneistä, vihityistä ja kuolleista. Silloin ei tulisi tällaista yksien kerääjien kuukausien työtä. Siis se sinikantinen vihko sitä varten.

Vuosien vierieessä tuli sitten halu laittaa kerätyt tiedot kirjaksi. Tahdotihan se siinä vaiheessa joltain jo usko loppua koko hommaan, mutta puheenjohtaja sai puhallettua sellaisen innostuksen kipinän, että tästä alkio sitten tapahtua. Tuli jälleen todistettua että yksimielisyys on voimaa. Kirjan tekemisestä kiitos osaavalle kirjatoimikunnalle. Oli suuri helpotus kesällä 2000 sukujuhlissa, kun sai vasta valmistuneen kirjan käteen. Siinä se sitten oli. Jo kansilehdellä

tervehtii esi-isiemme kodin kuva kuin sanoen: avaa kirja ja astu kotiin. Tuntui siltä että emme tehneet turhaa työtä.

Ja mitä sitten? Muistin että siellä lipaston laatikossa on vuosia odottanut pellavakankaan palanen ja kansanomaisen ristipistomalli. Nyt se on jo pöydällä valmiina. Siihen tuli kolme metriä kymmenen sentin leveää kuviota. Tällä karistettiin mielessä pyörivät vuosiluvut.

Liisa s. 18.12.1822

1.mies: Kaarle Antinpoika Häkklä (Häkkinen)
Pieni-Häkklän talo Alpua (meijerin vanha rak.)
2.mies: Paavo Antinpoika Poukka (Häkklä)
Muuttivat Pieni-Häkklän talosta naapuritaloon
Iso-Häkklään

Maria s. 20.4.1825

Mies: Antti Matinpoika Heinonen l. Heilala
Muuttivat Paavolan Lapinkylän **Mehtomaan**
kruununtialle. Myöhemmin ostivat saman kylän
Heilalan (Uusiheilala)

Hilma s. 24.7.1847

1.mies: Heikki Ollinpoika Honkala (Maarala)
Maaralan talo, Alpua Maaralansaaressa
2.mies: Juho Sefaniaanpoika Jokimäki

Reeta s. 18.2.1842

Mies: Antti Antinpoika Lehtola (Lattula,
Siponmaa)
Asuivat **Lattulan** talo, josta muuttivat
Iiveskorven **Siponmaan** kruununtialle

Kustaava s. 11.11.1828

Mies: Antti Matinpoika Kaurala (Ahola)
Iiveskorven **Kauralan** talo
Asuivat myös Iiveskorven **Harmaalassa**,
Alpua Häkkisessä ja Iiveskorven
Aholassa

Jaakko s. 5.1.1839

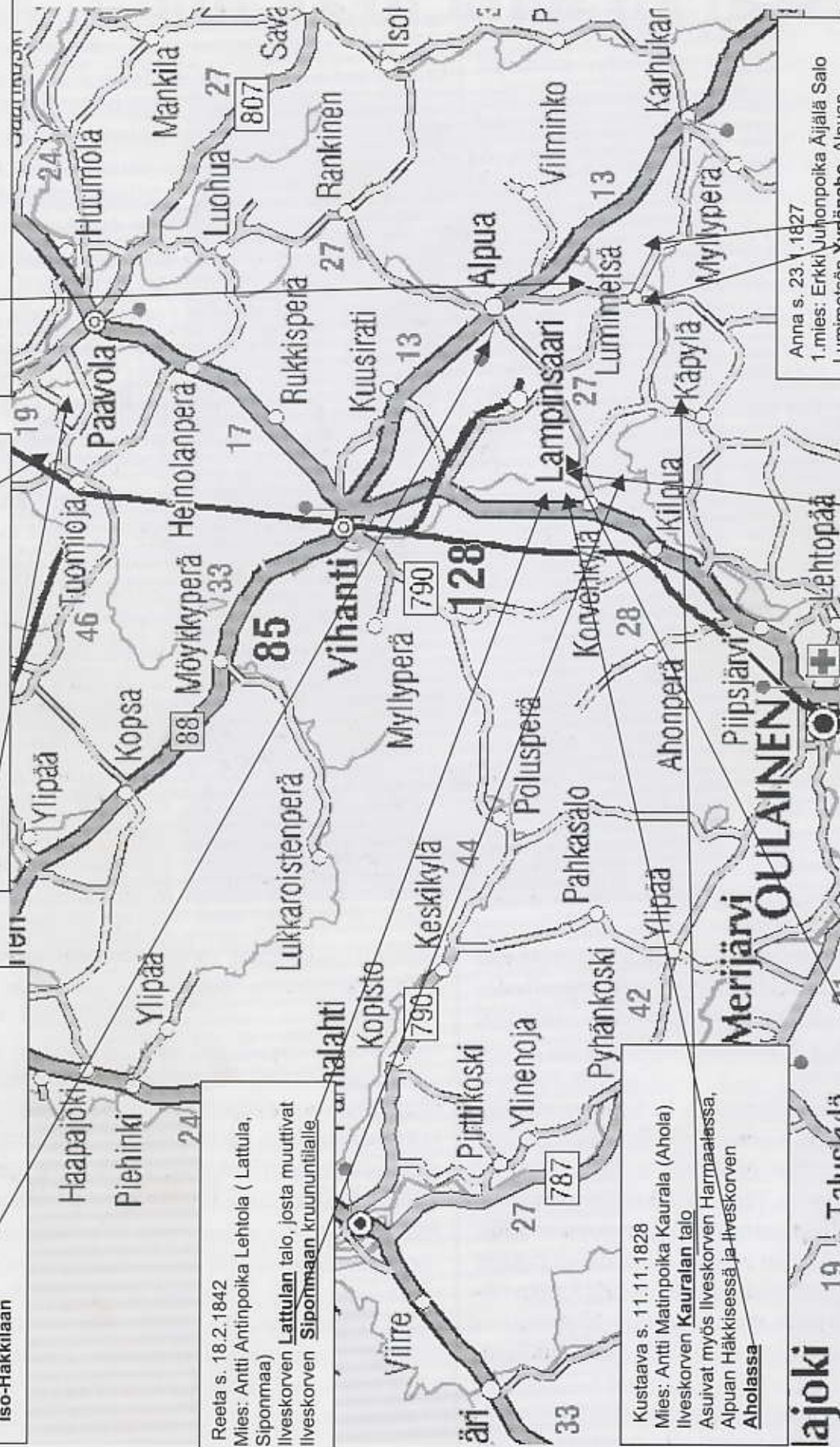
Vaimo: Kaisa Kreetta Juhontytär Jokimäki
Iiveskorven **Ollila**
Ollila vakiintui myöh. sukunimeksi

Kalle Elias s. 11.3.1835

Vaimo: Maria Juhontytär Jokimäki
Iiveskorven **Kaarle l. Verkasalo**

Anna s. 23.1.1827

1.mies: Erkki Juhonpoika Äijälä Salo
Lumimetsän **Yypänaho**, Alpua
Äijälän talon torppa
2.mies: Juho Antinpoika Lehtola
(Yypänaho, Koivikko)
Asuivat ensin Yypänahossa, josta
muuttivat **Koivikon** taloon

Yrjö Juhonpoika Verkasalon (s.21.4.1803) lasten asuinpaikkoja Vihannissa ja lähiympäristössä